

Algeoppblomstringen:

– Folk må se på sammenhengene

Ved et uhell slapp 40 kubikkmeter grisegjødsel ut i Hålandsvatnet. Men bonden får støtte fra seniorforsker Åge Molversmyr i at dette heller ikke er årsak til algeoppblomstringen.

Steinar Brandslet | tekst
Fredrik Refvem | foto

ALGER: – Nå må folk begynne å se på de store sammenhengene for å finne årsakene, mener bonde Einar Sunde, som er lei av å se at nyere småhendelser får skylden.

En av Sundes gjødselskjellere sprang lekk ved juletider 2003.

– 40 kubikkmeter tynn grisegjødsel rant ut, forteller Sunde.

Han mener sprengningsarbeider i forbindelse med ny vann- og gassledning førte til at gjødselskjelleren sprang lekk.

Noen har antydnet at utslippet skulle være årsaken til oppblomstringen av giftavgivende blågrønnalger, fordi grisegjødsel er så fullt av fosfor som algene trenger og som ofte er begrensende faktor for vekst.

Grisegjødselen rant ut i en grøft som leder til Hålandsvatnet som ligger rundt 700 meter unna Sundes gård.

Lite sannsynlig

– Men dette har ingen sammenheng med oppblomstringen, sier Einar Sunde og får full støtte fra solid hold.

– Utslippet har neppe skapt fosforkonsentrasjoner som kan ha gitt opphav til oppblomstringen vi ser nå, sier seniorforsker Åge Molversmyr ved Rogalandsforskning.

Selv om dette skulle være så mye som 100 kubikkmeter og høykonsentrert, er det svært lite sannsynlig at det ville gi et slikt utslag, har Molversmyr regnet ut.

Han og Sunde avviser også at nyere tankbilutslipp er den sannsynlige årsaken, som Aftenbladet antydte forleden.

STØTTE: Bonde Einar Sunde på Friheim får full støtte fra forskerhold i at et utslipp fra gården hans ikke er årsak i algeoppblomstringen.

Gamle synder og værforholdene i vinter er mer sannsynlige årsaker til oppblomstringen i Hålandsvatnet. Ikke nye enkeltutslipp. Bunnen av Hålandsvatnet er dekket av næringsrikt slam etter at vatnet gjennom tiår har mottatt store tilførsler av næringsstoffer fra ulike kilder.

Kanskje har stormen i vinter bidratt til at dette bunnslammet er blitt virvlet høyere opp i vannmassene.

– Dette kan ha tilført vannet mye næringsstoffer, sier Molversmyr.

Samtidig kan blågrønnalgen ha hatt hvilestadier i bunnslammet som da kunne spire. Når så isen la seg på vannet rett etterpå, kan det ha bidratt til at blågrønnalgene blomstret opp.

Vekst under isen

Vanligvis er det såkalte kiselalger som dominerer under næringsrike

forhold om vinteren og våren med kaldt vann og relativt lite lys. Men siden isen la seg på vannet rett etter stormen, ble det liten eller ingen sirkulasjon i det, sånn at kiselalgene sank til bunns.

Blågrønnalgen som er der nå kan godt vokse i kaldt vann, og den har evnen til å danne gasstrukturer som holder dem flytende.

– Dermed kan den ha utnyttet lyset rett under isen i det næringsrike

vannet, sier Molversmyr. Denne mistanken styrkes av rapporter fra lokalkjente folk om at algeoppblomstringen var i gang allerede før isen brast.

Etterpå, da veksten startet for alvor, har blågrønnalgen skapt forhold i vannet som gjør at mer næringsstoffer frigjøres fra bunnslammet. Dermed har den antakelig gjødslet seg selv.

steinar.brandslet@aftenbladet.no